

גליון 346
שנה ח' תשע"ט

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תורה למשפחת קלייטן על ראשינו לשרתמש בתמינה

סיפורי חז"ל

כבדהו וחשדהו

מעשה באדם זר שהתארח בביתו של התנא רבי יהושע. קיבל אותו התנא בשמחה, העניק לו ארוחה מכובדת ופינה עבורו מקום לישון בקומה השניה. מדרגות לא היו באותם ימים, וכדי לעלות ולרדת אל הקומה השניה היו משתמשים בסולם. בטרם הלך לישון, סילק רבי יהושע את הסולם ממקומו. באמצע הלילה קם האורח, התרוצץ בקומה השניה ואסף חפצי ערך, עטף אותם בבגדיו, וביקש לעשות את דרכו החוצה. בשל החושך ששרר, הוא לא הבחין בחסרונו של הסולם, צעד קדימה ונפל ושר את עצמותיו. בבוקר ראה אותו רבי יהושע מתפתל מכאבים על הרצפה ולידו חפצי הערך שניסה לגנוב. "כך נוהגים אנשים כמוך?" גער בו רבי יהושע. – "לא ידעתי שסילקת את הסולם!" גימגם האורח בבושה. "כבר אתמול בלילה חשדתי בך" הגיב רבי יהושע. כך קיים רבי יהושע את הנאמר: כבדהו וחשדהו. גם כאשר חושדים באדם שיש לו כוונות לא טובות, עדיין יש להעניק לו את הכבוד המקסימלי.

פרשת השבוע

ורפא ירפא (כ"א – י"ט)

מסופר: בשכנותו של חסיד אחד מחסידי הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זיע"א, דר סוחר אמיד שהיה לועג למנהגי החסידים לפנות לעזרת רבם כל אימת שנתרגשה עליהם צרה ומצוקה. לסוחר זה היתה בת יחידה שזכתה מאביה ומאימה בכל הטוב המזומן לו לאדם לעולם הזה.

לימים חלתה הבת במחלה אנושה, וכל הרופאים שהובהלו אל מיטתה לא מצאו לה מזור ומרפא, ראה השכן החסיד את פניו הקודרים של שכנו ואמר לו, אם תשמע לעצתי, לך אל הצדיק מטשארטקוב שכבר גילה כוחו במקום שכלה כוחם של רופאים נודעים לתהילה. נדהם האיש מהצעת שכנו, כי נזכר שהיה שופך כל הימים קיתונות של בוז כלפי החסידים ומעשיהם, אולם כשנוכח לדעת ששלו כל הקיצין, וחיי בתו היחידה תלויים על חוט השערה, נעתר לדברי שכנו החסיד, ונסע לחצרו של רבי דוד משה מטשארטקוב לבקש מנו שיעתיר עבורו רחמי שמים.

עיין הצדיק בפתקת הבקשות שהושיט לו האיש, ושאלו בקולו הרך: מה אומרים הרופאים על מחלת בתך? לצערי הרב, נואשו הרופאים מלמצוא לה רפואה, השיב האיש בעיניים

דומעות. כך אומרים הרופאים? שאל הרבי בהתרגשות, והחל מהלך בחדרו אנא ואנא: הרי כבר קבעו חז"ל בעניין זה הלכה פסוקה: "ורפא ירפא" מכאן שניתנה רשות לרפאות (ברכות ס' ע"א) נמצאנו אפוא למדים מכאן, שלרופאים יש רשות להביא ישע ורפואה לחולים, אך אין להם רשות לומר נואש לחייהם. הצדיק הרדר קמעה והוסיף ואמר: בתפילת שחרית אנו אומרים "מצמיח ישועות בורא רפואות" ואיננו אומרים 'הצמיח ישועות ברא רפואות', בכך אנו מצהירים באמונה שלמה, שהקדוש ברוך הוא בורא בכל שעה ושעה רפואות הנצרכות לחולים. הצדיק נפרד מהאיש בברכה, שה' ישלח רפואה שלמה לבתו החולה, והזמינו לשוב ולבשר לו על כך במהרה. נפעם ונרגש מן השהייה במחיצת הצדיק ומבשורתו המרנינה, שב האיש לביתו, ולהפתעתו הגדולה חלה אותה שעה, התאושות רבה במצבה של בתו החולה, לא עברו ימים מרובים והבת החלימה כליל ממחלתה, ואביה שינה את אורח חייו מן הקצה אל הקצה, והיה לאחד מחסידיו הנאמנים של רבי דוד משה מטשארטקוב זיע"א.

זמני השבת

זמני יציאת שבת
ירושלים: 5:52 ת"א: 5:52 ר"ת: 6:28

פרשת משפטים

זמני כניסת שבת
ירושלים: 4:37 ת"א: 4:52

הגדול הזה, מצא מישהו שיאמר קדיש ויתפלל לעילוי נשמתו, אע"פ שאין בידי שום דרך לגמול על הטובה הנצחית הזאת.

ודאי, השיב הרב ממחר להרגיע את היהודי הנפחד, אך אני בטוח שאין לך שום סיבה לחשוש, ודאי מלאת את המוטל עליך במצבך, חכמינו זיכרונם לברכה כבר אמרו שאפילו ריקנים שבישראל מלאים מצוות כרימון, ספר לי כמה מעשים טובים שעשית בימי חיך? אבל רבי, אין בידי דבר אני הולך בידיים ריקות, מעשים טובים לא ילוו אותי לעולם האמת. בכל זאת, אני בטוח שעשית משהו מיוחד בבקשה נסה להיזכר ספר לי איזו מצווה גדולה ומיוחדת קיימת געציל עצם את עיניו ושתק רק נשימתו הכבדה נשמעה בחלל החדר, כעבור דקות מספר פקח את עיניו ואמר נזכרתי במשהו, שיקרא אולי מעשה טוב, אך אני לא חושב שהוא מיוחד כל כך, לולא בקשת הרבי לספר, לא הייתי חושב שהוא ראוי לציון בכלל.

בכל אופן המעשה אירע לפני שנים רבות, בוקר אחד הייתי בדרכי לבית המטבחים המרוחק מרחק מה מן העיר, בקלות טיפסתי במעלה ההר כמו בכל יום, הייתי צעיר וחוק, והטיפוס לא עייף אותי. לפתע הגיחה מן הצד עגלה רתומה לסוסים, אשר דהרה במהירות מטורפת במורד ההר, העגלה היתה מלאה אנשים נשים וילדים, אשר היו לבושים כולם בבגדי חג, נראה היה שהם כדרכם לחתונה. הסוסים דהרו בפראות פונים מצד לצד, ברור היה שהעגלון שתוי ואיבד את השליטה על סוסיו. כשראיתי עד כמה גדולה הסכנה הנשקפת לנוסעי העגלה, צעדתי ונעמדתי בדרכם, הושטתי את שתי ידי לצדדים, כדי שהסוסים יבחינו בי ויאטו את דהירתם, בשניה האחרונה זינקתי הצידה קפצתי ונאחזתי בצידי העגלה, איכשהו הצלחתי להיכנס לעגלה וליטול את המושכות מידי העגלון המנמנם, שהיה אדיש לסכנה בה היו נמצאים הוא ונוסעיו, בקושי רב הצלחתי לרסן את הסוסים המשתוללים, אך בסופו של דבר השי"ת היה בעזרי והסוסים נרגעו והאטו את מרוצתם, הובלתי את העגלה ואנשיה העירה, שם נערכה כבר החתונה, והיות שמלבד ההלם בו היו נתונים, ב"ה לא אירע להם שום רע, השארתי אותם שם ופניתי לדרכי, זה כל מה שהיה. סיכם געציל בפשטות.

עשית מעשה נעלה געציל יקר, שודאי יעמוד לזכותך, אמר הרבי, ולבקשתך, אדאג שקדיש ושאר תפילות יאמרו לעילוי נשמתך, אך אבקש אותך שתחזיר לי טובה, הבטח לי כי אם תוכל תספר לי איך התנהל משפטיך בבי"ד של מעלה. געציל הבטיח, והרב פנה לדרכו.

פתחו שערי צדק לצדיק

פעם אחת לפני שנים רבות, חי בעיירה קטנה בפולין יהודי עני ופשוט אך ירא אלוקים, שמו היה געציל אך כדי שלא יחליפו אותו ביהודי אחר שנקרא באותו שם, היה געציל זה מזוהה בדרך כלל כגעציל פושט העורות על שם עיסוקו, פשיטת עורות של בהמות שחוטות בבית המטבחים געציל התאים לעבודתו, כי היה אדם חזק ויכול היה להפוך את נבלת הפר בשעה שפשט את עורו בלי יד עוזרת, אך לא היתה זו עבודה נעימה, וגם התשלום עבורה היה זעום, מפני שלא דרשה שום אימון או הכשרה מיוחדת. בקושי רב הצליח געציל להתקיים משכרו, אך למולו השתייך לאותה קבוצה של בני אדם אשר שמחים תמיד בחלקם, ואינם מתלוננים.

ויהי היום ופושט העורות נפל למשכב, כשהרגיש שיומו קרב, וקרוב הרגע בו יחזיר את נשמתו לאביו שבשמים, שלח את אשתו לרב כדי שתבקש אותו שיבוא לבקר אותו, מיהרה האישה לרב וסיפרה לו כי בעלה הנוטה למות מבקש שהרב יואיל בטובו ויבוא אליו בדחיפות לפני שיהיה מאוחר מידי, האם יאות הרב למלא את בקשתו של בעלי לבוא לבקר אותו? הרב ענה שיבוא מיד, הוא סגר את הספר בו למד, קרא למשמשו ויצא עימו לביתו הדל של געציל החולה. בפתח ביתה נעצרה האשה מתוך נימוס כדי לאפשר לרב ולמשמשו להיכנס ראשונים, כשפתח הרב את הדלת נעצר בפתאומיות, כשמבט של השתוממות על פניו הוא סגר בחיפזון את הדלת, ואחר רגע של היסוס פתח אותה שוב ונכנס פנימה. פניו החיוורות של היהודי הגוסס אורו למראה הרב, בקול שקט שבקושי נשמע, התנצל בפניו על שהטריח אותו אליו, והסביר מדוע הרגיש שעליו לעשות זאת.

אני יודע שיומי קרוב ואני מוטרד מאוד, אינני אדם מלומד, מעולם לא היתה לי הזדמנות ללמוד תורה, כל שלמדתי, הוא לומר את התפילות היומיות, ולחזור בעל פה פרקי תהילים, וגם בכך אינני טוב במיוחד, מעשים טובים? אילו מעשים טובים יכול אדם עני כמוני לעשות? אינני מאמין שעשיתי אי פעם מעשה טוב לשכן. געציל נאנח אנחה עמוקה והמשיך, עכשיו כשאני עומד להתייצב בפני בית דין של מעלה, אני נחרד למחשבה שאין לי דבר להראות אחר כל השנים שחייתי בעולם, גרוע מזה, אין לי אף אחד שיאמר קדיש ויתפלל לעילוי נשמתו. לכן העותי להטריח את כבוד הרב, ואני מבקש את מחילת כבודו אלפי פעמים, בבקשה עשה עימי את החסד

צישל ונמשל

להרגיש את מצוקת העני

משל למלך אחד שהיה לו בן יחיד ורצה המלך שבנו ילמד ויהיה בקי בכל החכמות כדי שיוכל לרשת את מקומו, ולכן מסר את בנו ביד חכם אחד שילמדו את כל החכמות, ובפרט דברים שנוגעים לתכסיסי המלוכה. החכם לימד את הבן במשך מספר שנים, ולאחר סיום הלימודים שלח אותו אצל אביו המלך כדי שיבחן אותו. בחן אותו המלך ומצא אותו שלם בכל החכמות ושמח שמחה גדולה, וצוה המלך לתת לאותו חכם מאה אלף זהובים מקופת האוצר וגם נתן לו אות כבוד והצטיינות. אמר החכם למלך נשאר עוד דבר אחד שצריך אני ללמדו, ודי לזה זמן של שעה אחת בלבד, ולכן תשלח את בןך אלי כדי שאלמדו, המלך שלח את בנו לבית החכם והחכם סגר את הדלת תפס את בן המלך והכה אותו חמישים מכות על רגליו עד כי התחיל הדם להיות שותת, והבן צועק ואין מושיע לו, לאחר מכן הניח החכם את בן המלך בעגלה אחת ושלח אותו אל אביו. כשהגיע הבן אצל אביו המלך וראה את בנו צועק וגונח והדם שותת מרגליו, שאל אותו מה קרה, והבן סיפר לאביו את כל מה שקרה, מיד נתמלא המלך חימה וגור לתלות את החכם על העץ, אך צוה שלפני התלייה יביאו את החכם אצלו שיסביר לו את פשר הענין, כשהביאו את החכם לפני המלך אמר לו המלך כבר גורתי לתלות אותך, רק תאמר לי מה השטות הזאת שעשית להרע לבני ואיבדת בידים את השכר והכבוד שהיית מקבל. השיב לו החכם אני נאמן במלאכתי ולא אעשה רמיה, לכן השלמתי את מלאכתי, כי הרי אתה מסרת לי את בןך שאלמדו תכסיסי מלכות, ומכיון שמלך במשפט יעמיד ארץ וכל אדם שעושה דבר רע יביאו משפטו לפניו, אך העונש צריך להיות כפי מדרגת החטא, ולפעמים יודמן שיביאו לפניו אדם שגנב מאה דינרים והוא יחרוץ עליו משפט להכותו אלף מכות, ומכיון שהמלך מימיו לא עקץ אותו אפילו פרעוש מחמת השמירה ששומרים עליו, לכן אינו יודע כמה הוא שיעור צער המכות, ויתכן שאם יכדו שלש מאות מכות ימות, ואם חמש מאות יהיה גופו חתיכות חתיכות, אך כיון שגור המלך אלף מכות דבר המלך אין להשיב, ויכו אותו וימות מיתה משונה על גניבת מאה דינרים, ויש כאן עוול במשפט, ולכן הכיתי אותו מכות שיעור שיוכל לסבול, כדי שיוכל לשער צער המכות עד כמה מגיע בעשר, ועד כמה מגיע בחמישים, ועוד, ועוד, ואז ידע לגזור העונש הראוי לפי העוון. כששמע המלך את דברי החכם שמח מאד על דבריו והוסיף לו מתנה יותר על מתנתו.

הנמשל הנה העשיר מימיו לא ראה רעבון, ולכן אם יבוא עני רעב ויצעק ללחם לא ידע העשיר עד היכן מגיע צער הרעבון כדי שיחוס עליו, לכן צוה השם יתברך לעשירים ולעניים שיצומו יום אחד בשנה ביום הכפורים, כדי שהעשיר יבין עד היכן מגיע צער הרעבון וממילא ירחם על העני, וכן קורה פעמים רבות שהעשיר זקוק לכסף בעניני מקח וממכר ומרגיש הוא דחוק וצער, וכל זה עשה השם יתברך כדי שיבין עד כמה דחוק העני, ובוזה יובן הפסוק "וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך" כאשר אחיך הגיע לדחוק וצמצום, הנה הדחוק הזה היה "עמך" דהיינו שאתה בעצמך היית פעם רעב ביום צום והיית דחוק למעות כשרצית לרכוש סחורה, ולכן עליך לרחם על העני.

(בן איש חי דרשות)

בדרכם הביתה ביקש השמש את הרב שיסביר מדוע התנהג בצורה כל כך מוזרה? בתחילה פתח את הדלת ומיהר לסגור אותה, ואחר דקה של היסוס, פתח אותה שוב. אספר לך מה קרה אמר הרב, כשפתחתי לראשונה את הדלת והסתכלתי פנימה, ראיתי לרגע צורת מנורה הדולקת מראשותיו של החולה, הבנתי שהיהודי השוכב במיטה איננו יהודי רגיל, אלא צדיק גדול. מיהרתי לסגור את הדלת כדי לשקול איך להגיב וכיצד לנהוג, כעת שנינו יודעים כבר מהי הסיבה של צורת המנורה הדולקת והמאירה שהיתה מעל ראשו, יהודי זה סיכן את חייו על מנת להציל יהודים אחרים. וידוע מאמר חכמינו כי "כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא" היהודי הפשוט הזה הציל עגלה מלאה ביהודים, ואחר כך פנה בצנעה לדרכו מבלי לחשוב שעשה משהו הראוי לציון, הוא יזכה ודאי למקום מכובד ביותר בגן עדן.

ביום השלישי לאחר פטירתו של געציל ולאחר שהובא למנוחות בין נפטרי הקהילה, הופיע בחלומו של הרב וסיפר לו כדלהלן: הבטחתי לך והריני מקיים, באתי לספר לך על המשפט שנערך לי בבית דין של מעלה. כשהועמדתי לדין, הועמדו לפני מאזניים ענקיות, על הכף השמאלית הונחו כל העבירות שעשיתי גדולות וקטנות, ובצד הימני גיליתי להפתעתי הרבה מספר מצוות ומעשים טובים. אך כפי שחששתי הכף השמאלית היתה כבדה יותר ונטתה כלפי מטה, ואז ממש ברגע האחרון לפני שנחרץ הדין, הופיעה מאי שם עגלה רתומה לסוסים, ופנתה לכף הימנית של המאזניים, הסוסים והעגלה, אפילו הבוץ שבגלגלים, וכמובן כל אנשי העגלה כולל העגלון השתוי, כולם היטו את הכף לטובתי. מיד לאחר מכן נשמע קול שהכריז ואמר "פתחו שערי צדק לצדיק". אך לפני שנשלחתי לגן עדן, נאמר לי שעלי לקיים את הבטחתי לך, ואכן באתי וספרתי את כל אשר קרה איתי, יותר מכך אינני רשאי לספר, אך אנא רבי יקר, הודע ברבים, עד כמה גדולה מצות גמילות חסדים ליהודי, כי גם מה שנראה כמעשה פשוט וחסר ערך בעולם הזה עשוי להיות חשוב ומכריע בעולם הבא.

צ"ן אדם לחברו

אין בעל מופת כהרבי מגור חוט של חסד ואהבת הזולת להט בקירבו של הרה"ק ה"בית ישראל" מגור זיע"א (יומא דהילולא ב' אדר). מסופר על יהודי ירושלמי שהשתייך לעדת הפרושים, שנתקף בכאב לב חזק, הוא סירב בתחילה לשמוע מהרעיון להיכנס אל הרבי ה"בית ישראל" ולהתייעץ עימו, ולכן הלך להתייעץ ברופאים, אך כל דרכיו ונסיונותיו בנושא העלו חרס בידו. משכלו כל הקיצין, נכנס האיש אל הרבי והתאונן על רוע מצבו. "אין כמו תפוחים יפים לכאב לב" ענה הרבי בקצרה, אמנם כן רבי, ענה היהודי בכאב, אך תפוחים עולים כסף רב ואין יד כל אחד משגת לקנותם. הרבי שתק והיהודי יצא כלעומת שבא. למחרת היום נשמעו דפיקות על דלתו של האיש, אברך מחסיד הרבי מגור עמד בפתח הוא הושיט לו שקית בידו ואמר: הרבי שלח לכם שקית זו. כשפתח היהודי את השקית, מצא בה תפוחים גדולים אדומים ומתוקים. עוד אין הוא מספיק ולהלל את הרבי, והנה כעבור מספר ימים נשנה המעשה, אותו אברך מופיע שוב בבית האיש ובידו שקית נוספת, "הרבי צווה" הוא אומר ועוזב את הבית. כך נמשך הדבר מספר שבועות עד שחדלו כאבי הלב וחלפו כלעומת שבאו. מדי מספר ימים הופיע האברך ובידו

שקית מלא בתפוחים יפים ונהדרים עבור היהודי. "אין בעל מופת כהרבי מגור" שח אחר כך אותו יהודי שנמנה על עדת הפרושים באוונני רבים מבני ירושלים.

פנים מסבירות מאירות ושמוחות

אמר רבי יוחנן, טוב המלבין שינים לחבירו יותר ממשקהו חלב, שנאמר "ולבן שינים מחלב" אל תיקרי "לבן שינים" אלא ליבון שינים (כתובות ק"א) מסופר על הגה"ק רבי נתן צבי פינקל הסבא מסלבודקא זיע"א (יומא דהילולא ל' שבט) שהסביר כך גמרא זו: נצייר לעצמינו איזה הנאה גורם אדם לחבירו בשעה שהוא משקהו חלב, ובפרט בומן שחבירו מעולף מצימאון או קופא מקור, והלה בא ומשקה אותו חלב חם ומרווה, ויותר מזה אם נראה אדם שכד חלב על שכמו, ומחזר מידי יום ביומו על בתי עניים וחולים, ומשקה אותם בכוס חלב, כמה נעריך את האדם הזה, ובאיזה תוארים של טוב ומטיב נכתיר אותו? והנה באים חכמינו ז"ל ומגלים לנו, שבלא טירחה יתירה, יש לכל אדם היכולת לגמול חסד עם הבריות במידה יותר גדולה מזו, בכך שיחייך ויראה להם פנים מסבירות מאירות ושמוחות, ומתוך כך נראות שיניו הלבנות. הנעמה זה גדולה במעלתה ממשקהו חלב.

הילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ז שבט
רבי אלכסנדר סנדר ב"ר אפרים זלמן שור
(תבואות שור - תצ"ו)
הרה"ק רבי עמנואל ב"ר ישעי' מפשדבורו (תרכ"ד)
יום ראשון כ"ח שבט
הרה"ק רבי מנחם נחום מרחמיסטריווקא
ב"ר יוחנן (תצ"ו)
יום שני כ"ט שבט
הרה"ק רבי ישכר בעריש מדאלינא ב"ר יצחק
אייזיק מוידויטשוב (תרמ"ו)
הרה"ק רבי חנינא יו"ט ליפא ב"ר יקותיאל יהודה
(קדושת יו"ט - תרס"ד)
יום שלישי ל' שבט
הגאון רבי יצחק ירוחם דיסקין ב"ר משה יהושע
יהודה לייב (אב"ד בריסק - תרפ"ה)
הגאון רבי נתן צבי פינקל ב"ר משה (הסבא
מסלבודקא - תרפ"ז)
הגאון רבי ירוחם פישל פערלא ב"ר אריה צבי
(תרצ"ד)
יום רביעי א' אדר
רבינו אברהם ב"ר מאיר (אבן עזרא - אד"א ד"א
תתקנ"ד)
רבי שבתי ב"ר מאיר הכהן (ש"ך - אד"א תכ"ג)
הרה"ק רבי יצחק אייזיק ב"ר צבי מכפר ספרין (אבי
ה"עטרת צבי" תק"ס)
הרה"ק רבי ברוך מגארליץ ב"ר חיים מצאנז
(תרס"ו)
יום חמישי ב' אדר
הרה"ק רבי אהרן אריה ב"ר מאיר הגדול
מפרעמישלשאן (תקע"ג)
הרה"ק רבי יוסף ב"ר שבתי מראשקוב
הרה"ק רבי יצחק מאיר מוינקוב ב"ר אברהם
יהושע העשיל מאפטא (תרס"ו)
הרה"ק רבי ישראל ב"ר אברהם מרדכי מגור
(תשל"ו)
יום שישי ג' אדר
הרה"ק רבי מרדכי יפה ב"ר אברהם (הלבוש -
שע"ב)
זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטובין שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רמזים וסיף התרים על המעשים.

מים אחרונים (י"ד)

א) רוק אינו מועיל כלל למים אחרונים, ואפילו שאין לו מים, אם נוטל ברוקו לא עשה ולא כלום. (שו"ת מנחת אלעזר ח"ג סימן נ"ד)
ב) זיעת הפנים אינו מועיל למים אחרונים. (פסקי תשובות סימן קפ"א הערה 49)
ג) אם נשפך מים אחרונים על גבי פירות, ישטוף הפירות ג' פעמים. (שו"ת דברי בניהו, ח"י סימן י"ד)
ד) נשפך מים אחרונים על גבי אוכלים שאי אפשר לשוטפם, יש להתירם באכילה בדיעבד, והמחמיר שלא לאוכלם, תבוא עליו ברכה. (שם)

מברכים חודש אדר א'
המולד אור ליום ג' שעה 11:57 ח' 15
ר"ח ביום שלישי ורביעי

קרית קרעטשניף רחובות
טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז